

GİRİŞ

İçerdiği birçok anatomik yapı nedeniyle baş ve boynun anatomisi oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu bölüm kitabın diğer bölümleriyle birlikte baş, boyun ve orofasiyal enfeksiyonlarla ilgili cerrahi işlemler ve klinik değerlendirmelerde yol göstermek adına genel bir bakış sağlayacaktır.

1930’lu yıllarda Grodinsky ve Holyoke, fasyal katmanları ve enfeksiyonların komşu potansiyel anatomik boşluklar yoluyla yayılımının ilişkisini tanımladılar. Bu potansiyel anatomik boşluklar (kompartmanlar) ve fasyalar arası boşlukların bilinmesi enfeksiyonların baş boyun boşlukları arasında yayılımını anlamada esas teşkil etmektedir. Bu bölgenin anatomisi ve meydana gelebilecek çeşitli enfeksiyonlarla ilgili en yaygın senaryoların bilinmesi, klinisyenin hastayı daha etkin bir şekilde tedavi etmesini sağlar.

Hastayla ilgili klinik bilgiler ve güncel görüntüleme yöntemleri ile birlikte kullanılan yukarıda bahsedilen bilgiler, enfeksiyonların anatomik açıdan yayılımının daha net ortaya konulmasını sağlar.

EPİTELYAL YÜZEYLER

Kafa Derisi

Şekil 1’de belirtildiği üzere kafa derisi; üstte deri, yoğun bağ dokusu, aponeurosis epicranialis (galea aponeurotica), subaponevrotik boşluk ve perikranyumu içeren⁽¹⁾ beş tabakadan oluşur.

Kranial kemiklere birçok kasın tutunmasından dolayı, enfeksiyonların kafa derisinde yayılımını etkileyen anatomik bariyerler vardır. Oksipitofrontal (epicranius) kası; oksiputa (oksipital kemiğin süperior nukal çizgisinin lateral 2/3’üne, temporal kemiğin mastoid parçasına, epikranial aponevroza ve zigomatik arka yapışan temporal fasyaya tutunur (Şekil 2). Bu yapışma noktaları kafa derisindeki enfeksiyonların posteriora ve laterale yayılımını engellemektedir. Ancak frontalis kası, frontal kemik veya burun köküne değil, cilde ve subkutan dokuya önden tutunur. Sonuç olarak enfeksiyonun anteriora yayılımını engelleyen kas tutunma noktası yoktur.⁽²⁾

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Radyoloji Anabilim Dalı, Isparta, veysela06@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Dere, F.(2018). 4. Bölüm (Baş ve Boyun). Fahri Dere, Dere Anatomi Atlası ve Ders Kitabı içinde (s. 582). Akademisyen Yayınevi
2. Agur AMR, Dalley AF.(2013). Grant's atlas of anatomy. (ed 13). Basım yeri: Philadelphia, Lippincott Williams and Wilkins
3. Dere, F.(2012). 1. Bölüm (M.S.S.'nin Makroskopik Anatomisi). Fahri Dere, Atlaslı Nöroanatomi Fonksiyonel Nöroloji içinde (s. 80). Akademisyen Yayınevi
4. Hupp JR, Ellis E, Tucker M.(2014). Contemporary oral and maxillofacial surgery. (ed 6). Basım yeri: St Louis, Elsevier
5. Ryan S. (2011). Anatomy for diagnostic imaging. (ed 3). Basım yeri: St Louis, Saunders–Elsevier
6. Kumar V, et al, editors. (2015). Robbins and Cotran pathologic basis of disease. (ed 9). Basım yeri: St Louis, Elsevier-Saunders.
7. Moeller TB et al, editors. (2007). Pocket atlas of sectional anatomy, vol 1, Head and neck. (ed 3). Basım yeri: Thieme.
8. Netter FH. (2014). Atlas of human anatomy. (ed 6). Basım yeri: St Louis, Saunders– Elsevier.
9. Rosse C, Gaddum-Rosse P. (1997). Hollinshead's textbook of anatomy. (ed 5). Basım yeri: Philadelphia, Lippincott
10. The cavernous sinus (2020). Amin Demerdash, R. Shane Tubbs, in Anatomy, Imaging and Surgery of the Intracranial Dural Venous Sinuses (08/02/2020 tarihinde <https://www.sciencedirect.com/topics/medicine-and-dentistry/cavernous-sinus> adresinden ulaşılmıştır).
11. Dere, F.(2012). 1. Bölüm (M.S.S.'nin Makroskopik Anatomisi). Fahri Dere, Atlaslı Nöroanatomi Fonksiyonel Nöroloji içinde (s. 69). Akademisyen Yayınevi
12. Orbital apeks diyagramı. Süperior ve inferior orbital fissürden geçen yapılar. Radiopedia. Superior orbital fissure. Radiology Reference Article. (08/02/2020 tarihinde <https://radiopaedia.org/articles/superior-orbital-fissure?lang=us> adresinden ulaşılmıştır).
13. Pterigopalatin fossa. Memorang (2019). Pterigopalatin fossa.(08/02/2020 tarihinde <https://www.memorangapp.com/flashcards/23085/PPG+and+Pterygopalatine+fossa/> adresinden ulaşılmıştır).
14. Paranasal sinüslerin drenaj noktaları. Nasal cavity. (2017).(08/02/2020 tarihinde <https://anatomyqa.com/tag/subdivisions-of-nasal-cavity/> adresinden ulaşılmıştır).
15. Farinksin alt bölgeleri. Anatomy Note. (2019).(08/02/2020 tarihinde <https://www.anatomynote.com/human-anatomy/ear-nose-and-throat-anatomy/pharynx-anatomy/> adresinden ulaşılmıştır).
16. Waldeyer halkasını oluşturan tonsiller. TeachMe Anatomy. (2019). (08/02/2020 tarihinde <https://teachmeanatomy.info/neck/misc/tonsils-and-adenoids/> adresinden ulaşılmıştır).